

Schémata a animace zpracovalo

Servisní středisko pro e-learning na MU

<http://is.muni.cz/stech/>

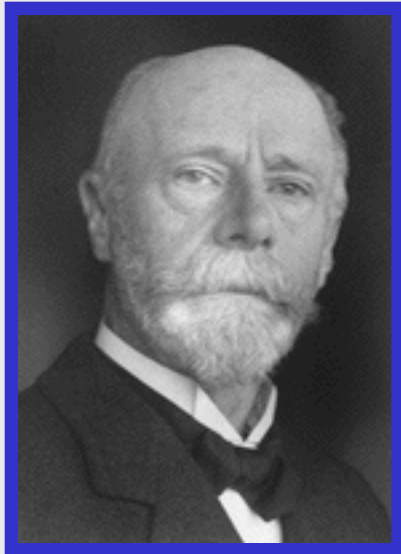
CZ.1.07/2.2.00/28.0041

Centrum interaktivních a multimediálních studijních opor pro inovaci výuky a efektivní učení

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ELEKTROKARDIOGRAFIE

Willem Einthoven

1860 - 1927

- 1893 Einthoven zavádí termín „elektrokardiogram“
- 1895 Einthoven popisuje pět výchylek - P, Q, R, S a T
- 1902 Einthoven publikuje první elektrokardiogram
- 1905 Einthoven přenáší elektrokardiogramy z nemocnice do své laboratoře (1.5 km) přes telefonní kabel
- 1924 Einthoven získává Nobelovu cenu

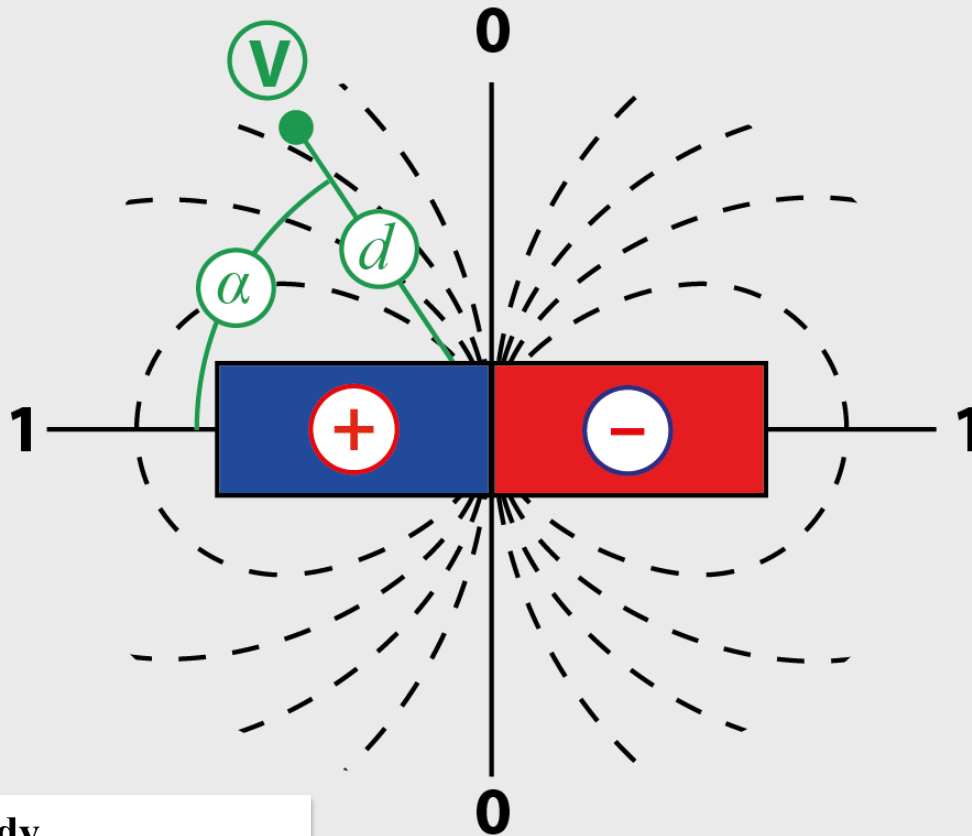
ELEKTROKARDIOGRAFIE = metoda umožňující registraci elektrických změn vznikajících činností srdce z povrchu těla.

EKG – informace o:

- 1. Poruchy frekvence** (změny SF v SA uzlu, resp.arytmie, sick sinus syndrom)
- 2. Poruchy vedení** (blokády – SA, AV)
- 3. Poruchy rytmu** (ES – supraventrikulární, komorové)
- 4. Poruchy komorového gradientu** (vztahu mezi depolarizací a repolarizací:
původ – metabolický, hemodynamický, anatomický, fyzikální...ischemie, hypertrofie,
dilatace, kardiomyopatie, záněty, změny elektrolytů, léky...)

ELEKTRICKÝ DIPÓL

Stacionární v homogenním vodivém prostředí

Lokální proudy

- Maximální v ose dipólu (1)
- Nulový v rovině středu (0)

ŠÍŘENÍ DEPOLARIZAČNÍ FRONTY

ELEKTRICKÉ SRDEČNÍ

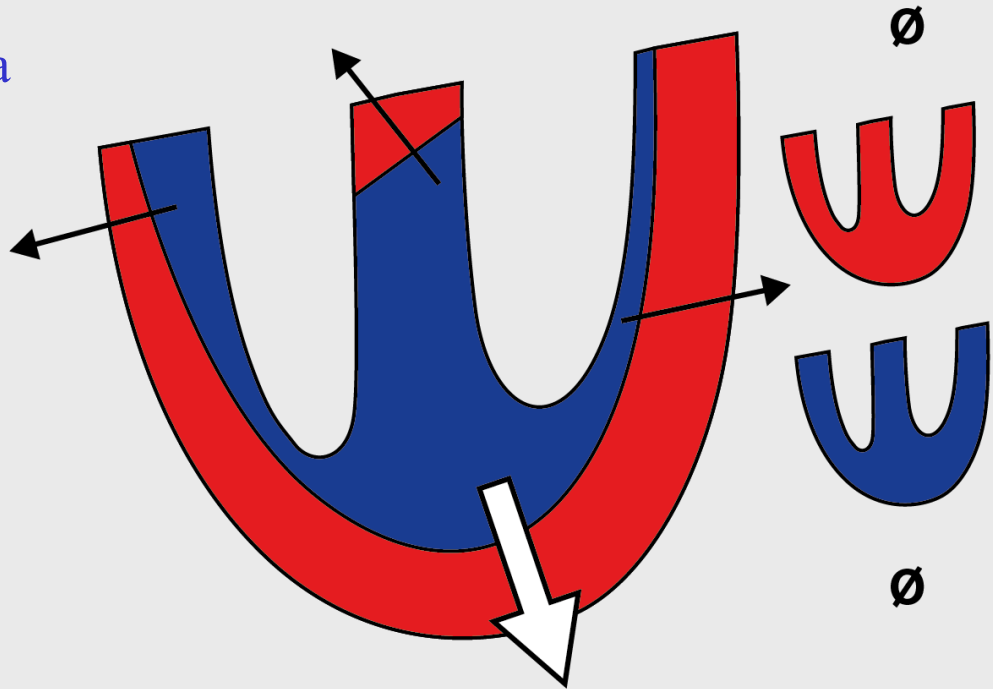
POLE (vektor)

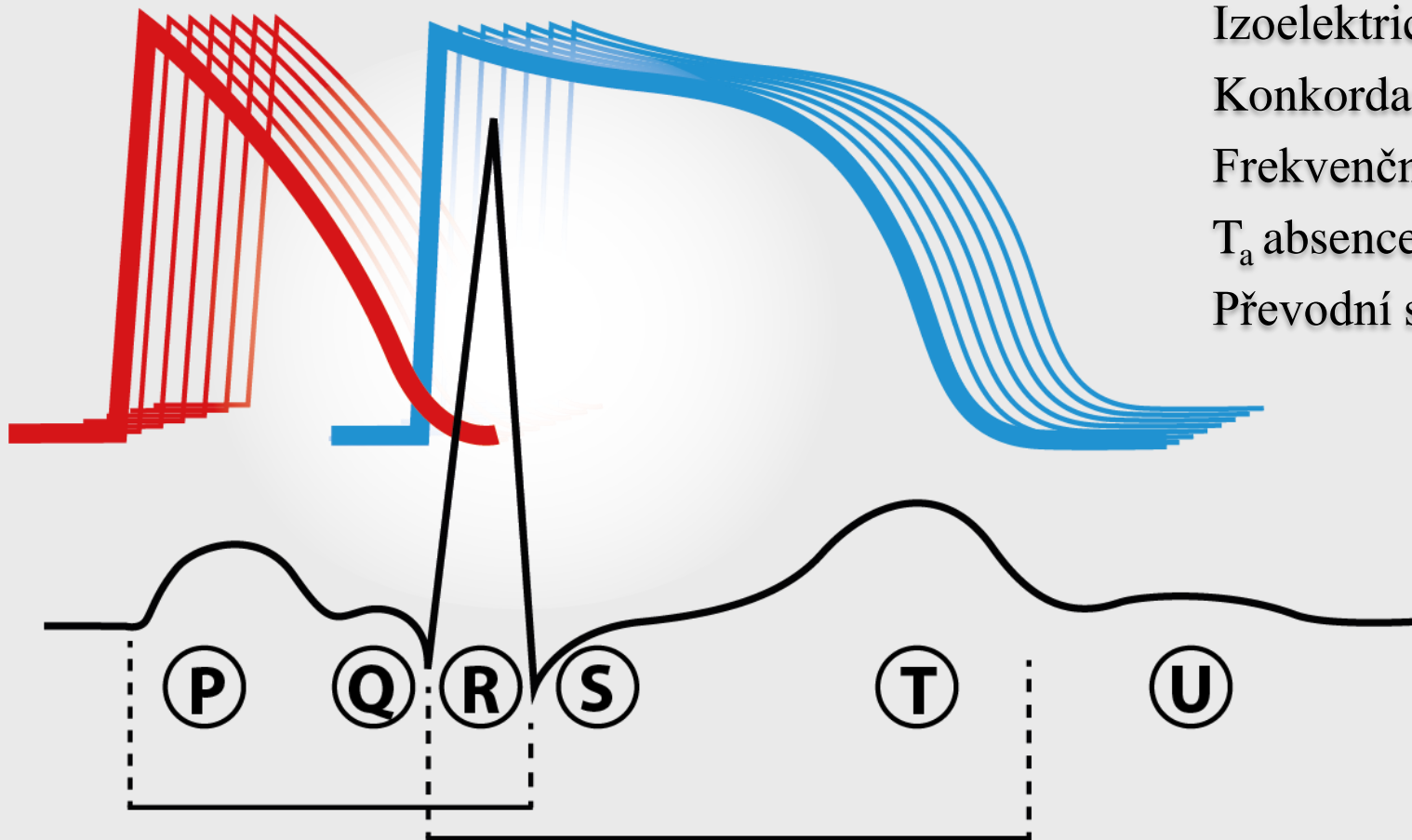
- je tvořeno součtem okamžitých dipólů na depolarizační frontě
- **velikost** je funkcí počtu dipólů a strmosti rozhraní
- **směr** od depolarizované (-) k (re)polarizované (+) oblasti
- **nestacionární**
- **mění intenzitu a směr**
- **deformováno vodivostí prostředí (Brodyho efekt)**

REGIONÁLNÍ VEKTORY INTEGRÁLNÍ VEKTOR

během excitace se mění:

- velikost okamžitých dipólů
- jejich směr
- šíří se na povrch těla - **ELEKTROKARDIOGRAFIE**

Izoelektrické linie
 Konkordance T vlny
 Frekvenční závislost
 T_a absence
 Převodní systém

PQ interval
0,16

QRS
 0,1

QT
0,3

závislost na SF

Síňová
 depolarizace

Komorový komplex
 (depolarizace) (repolarizace)

3D SMYČKY SRDEČNÍHO VEKTORU

F – frontální rovina hrudníku

S – sagitální rovina hrudníku

H – horizontální rovina hrudníku

0 – elektrický střed srdce

P – síňová depolarizace

QRS – komorová depolarizace

T – komorová repolarizace

2D PROJEKCE HLAVNÍHO SRDEČNÍHO VEKTORU

F – frontální rovina hrudníku

S – sagitální rovina hrudníku

H – horizontální rovina hrudníku

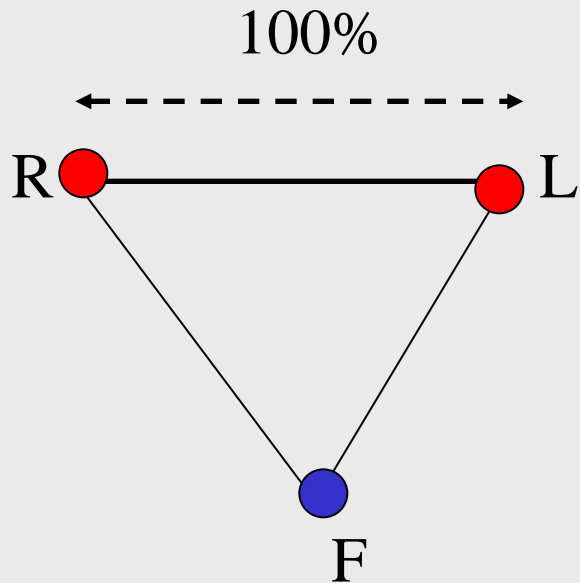
1D PROJEKCE HLAVNÍHO SRDEČNÍHO VEKTORU

rozepsaná v čase

Projekce na povrch hrudníku
do frontální roviny (2D)

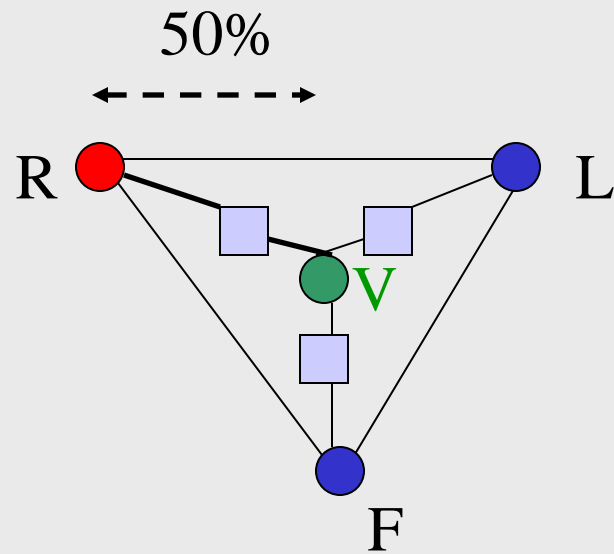
a její projekce na přímku
(1D), osu I. EKG svodu

E – Einthovenův trojúhelník

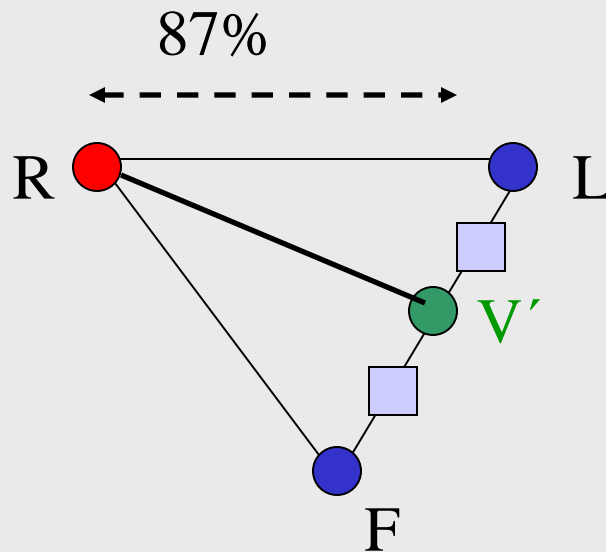

Einthoven, 1913

I, II, III

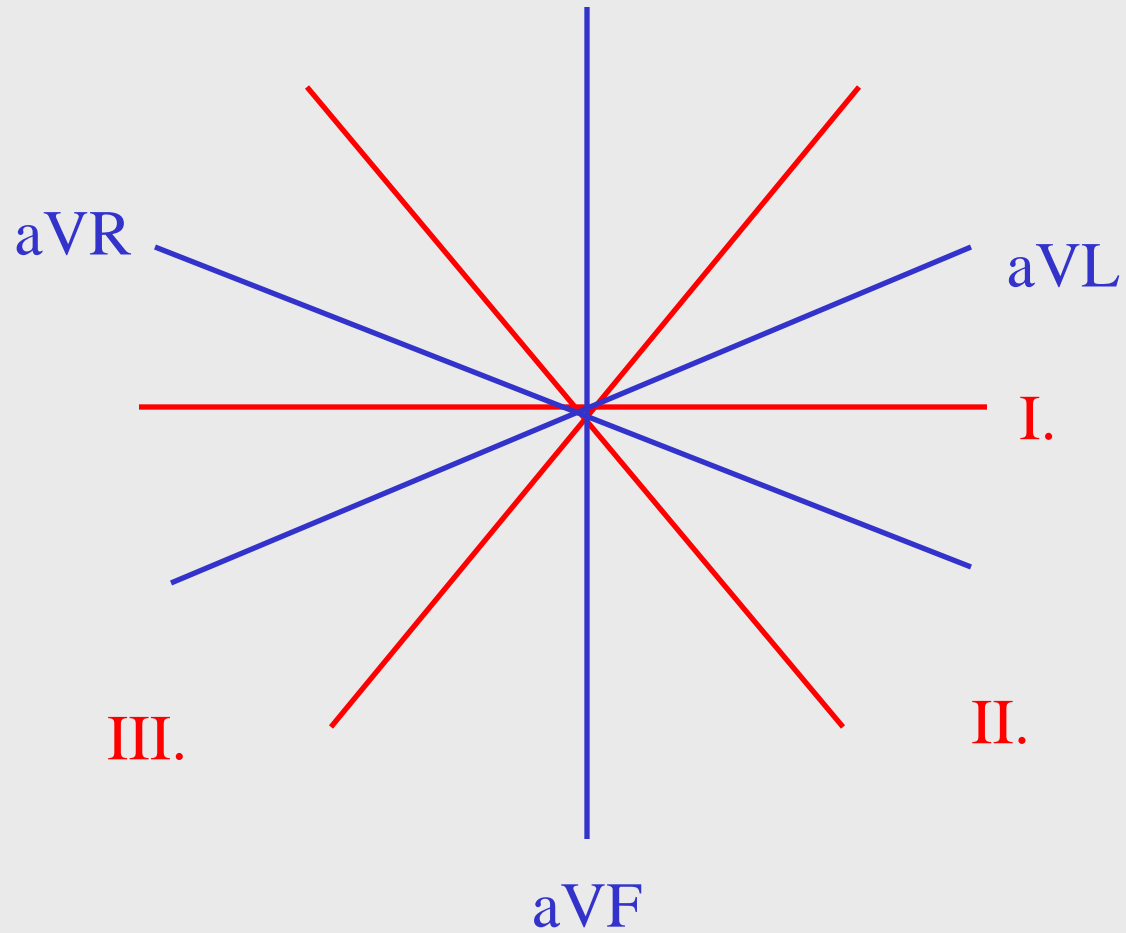

Wilson, 1934, VR, VL, VF

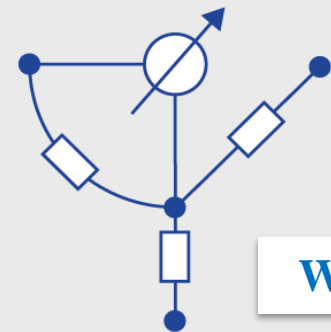
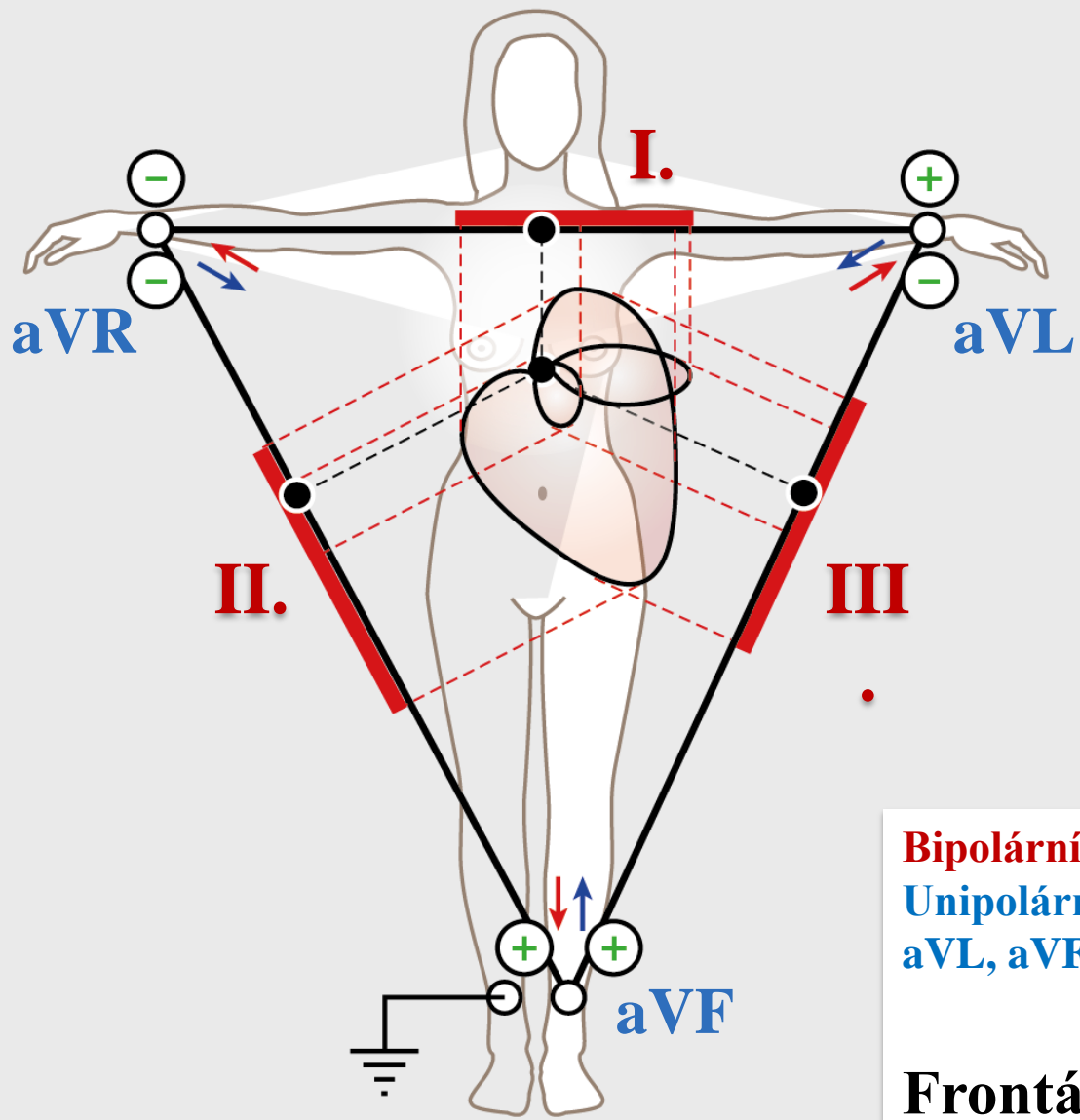

Goldberger, 1947, aVR, aVL, aVF

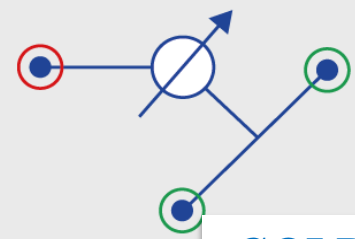
HEXAAXIÁLNÍ SYSTÉM (RŮŽICE)

KONČETINOVÉ SVODY

WILSON

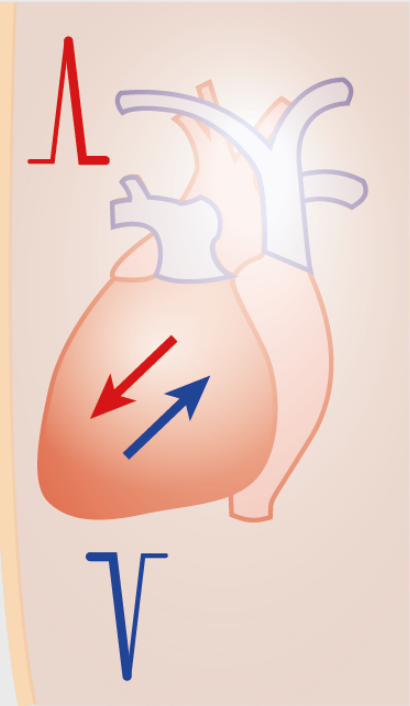
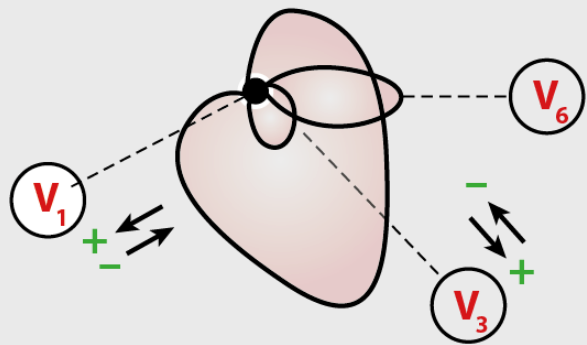

GOLDBERGER
zvětšené

Bipolární (I, II, III)
Unipolární (augmentované) aVR, aVL, aVF

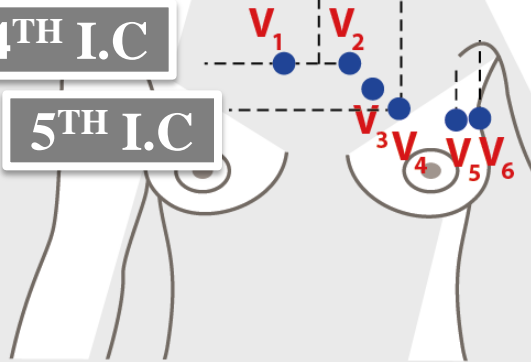
Frontální projekce vektoru!

HRUDNÍ SVODY

4TH I.C

5TH I.C

**Horizontální
projekce
vektoru!**

PROJEKČNÍ ROVINY HLAVNÍHO SRDEČNÍHO VEKTORU A EKG SVODY

Frontální rovina

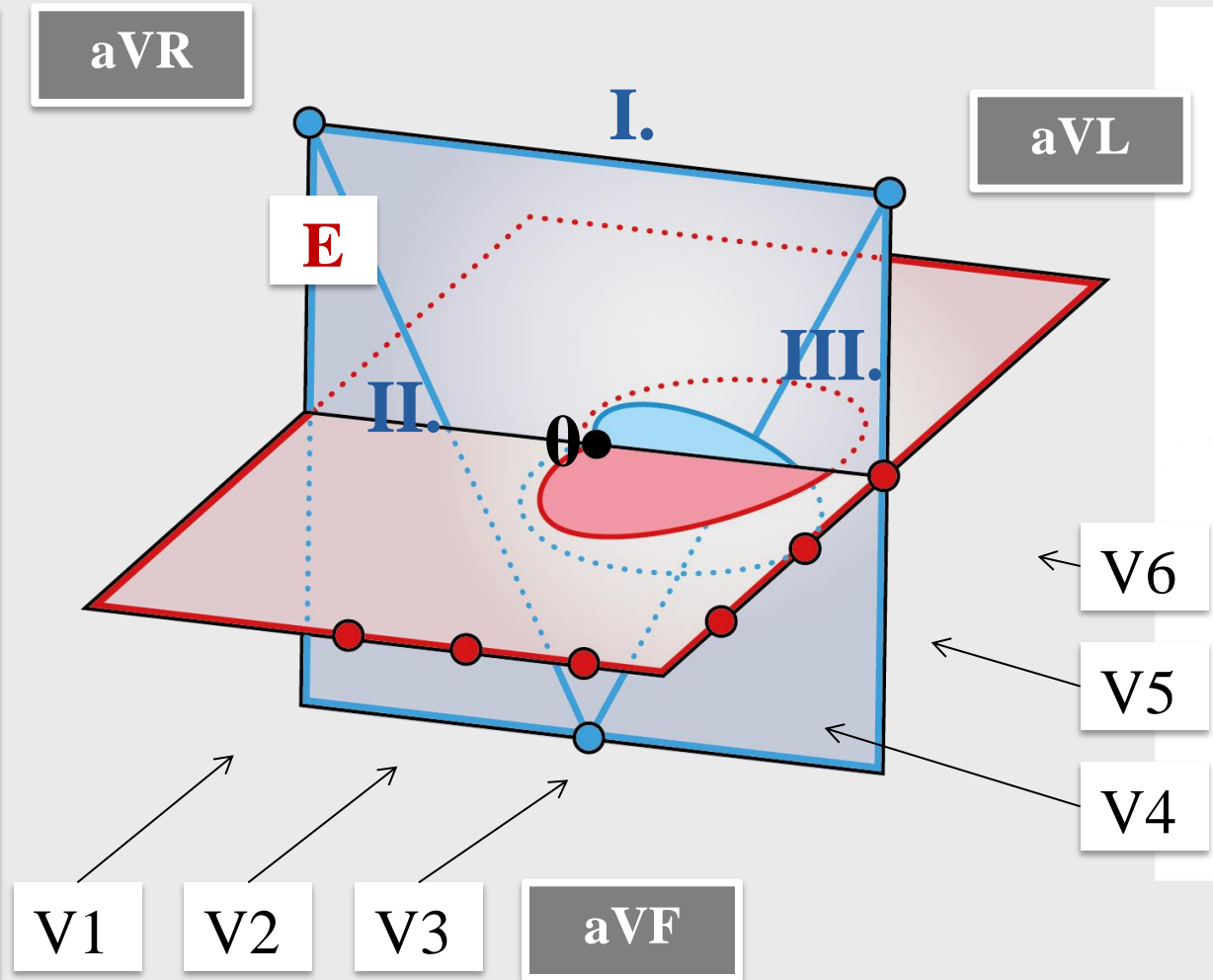
končetinové svody
I., II., III., aVR, aVL,
aVF

Horizontální rovina

V1 – V6

Obě roviny jsou
posunuty do úrovně
elektrického středu
srdce (0)

**E – Einthovenův
trojúhelník**

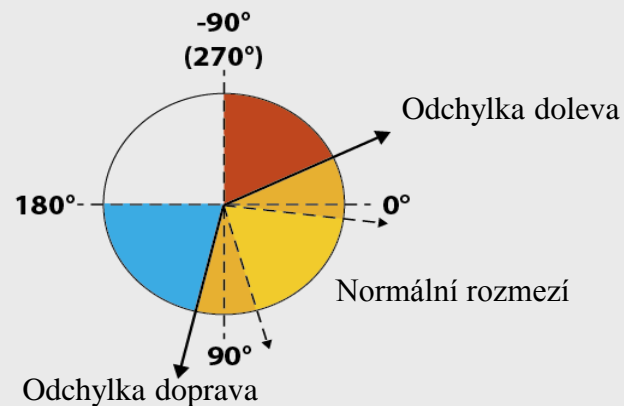
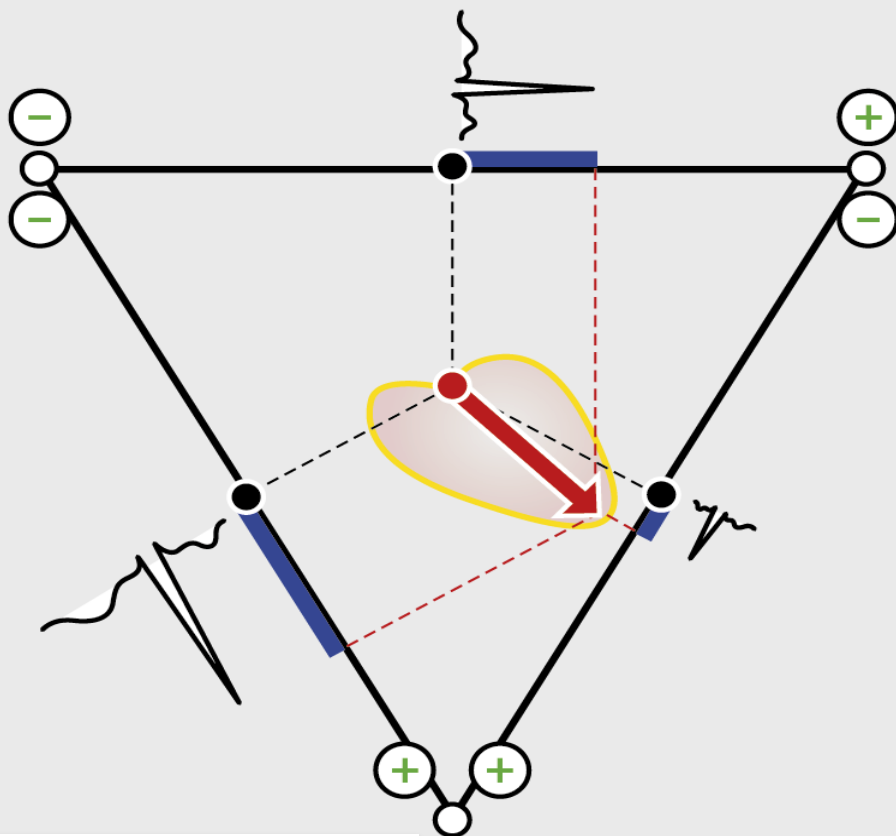

ELEKTRICKÁ OSA SRDEČNÍ

Součet všech okamžitých vektorů, které tvoří depolarizační komorovou smyčku. Vyjadřuje směr postupující komorové aktivace. Odráží asymetrii v tloušťce stěn komor a srdeční polohu.

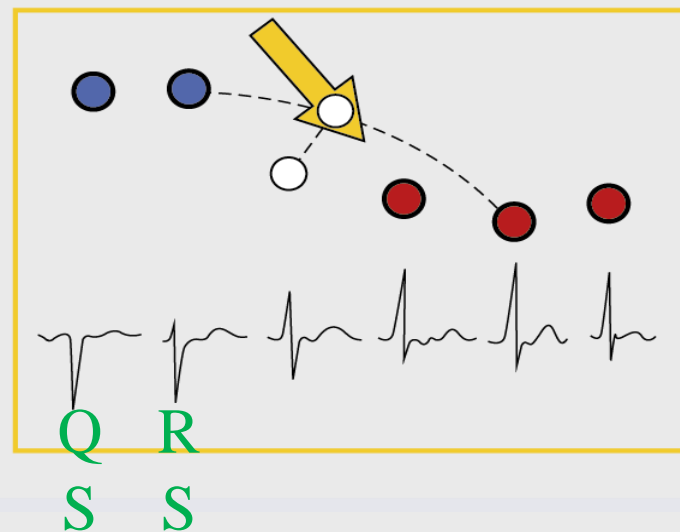
ELEKTRICKÁ OSA SRDEČNÍ – ve frontální rovině

(R–Q–S) ve svodech I, II, III.

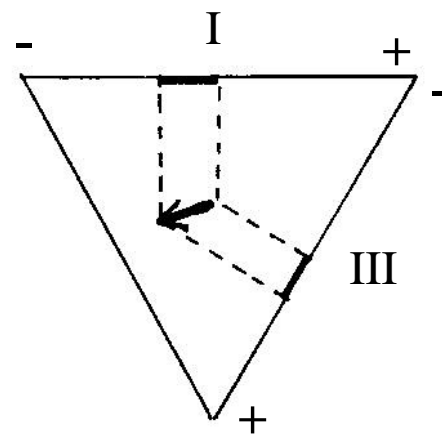
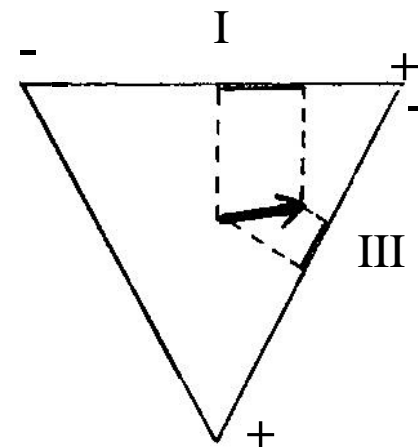
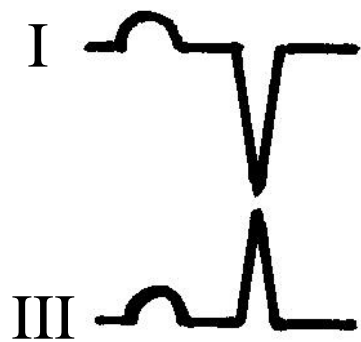
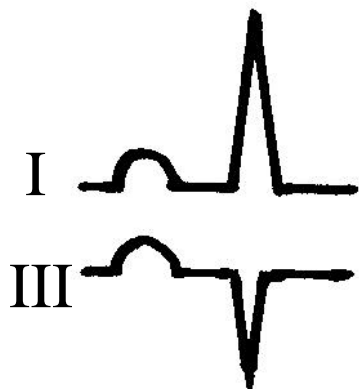
• **rovnostranný**
Einthovenův
trojúhelník

Terminologie

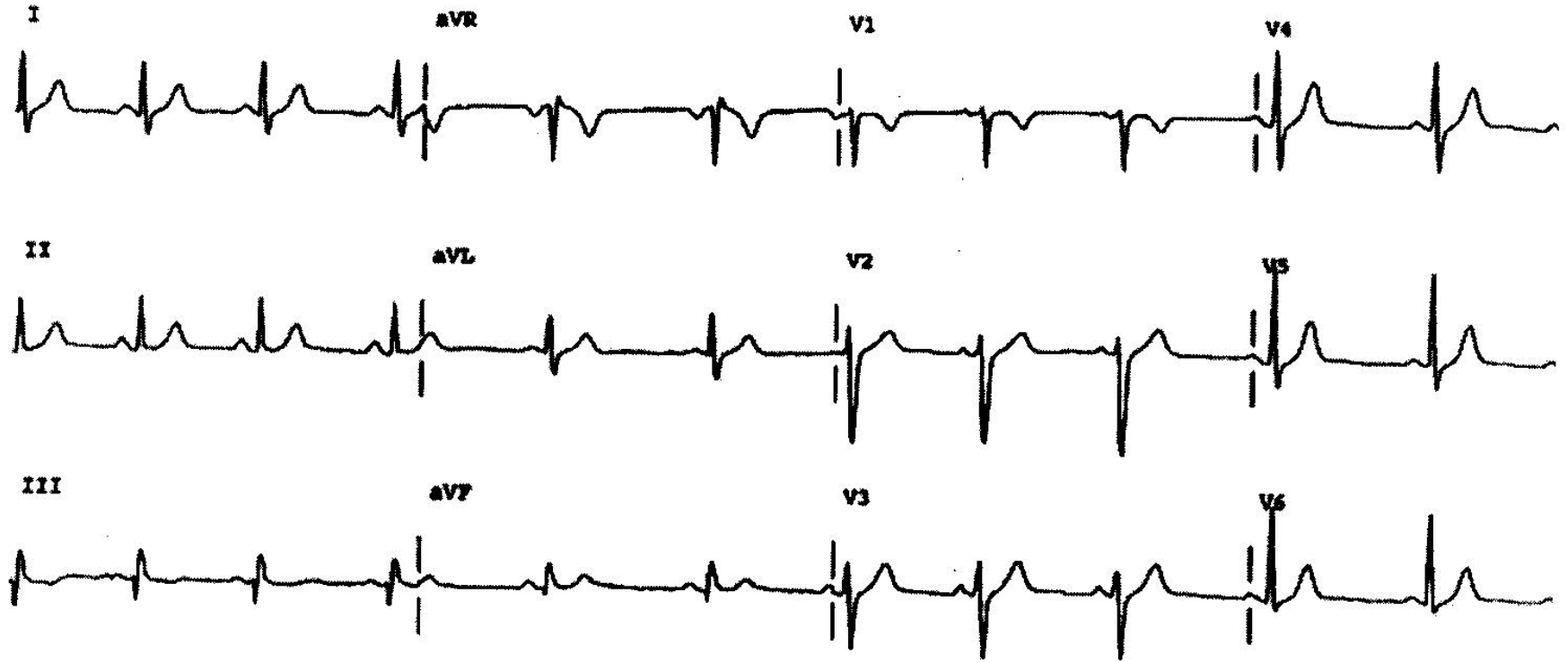

LEVOTYP, PRAVOTYP

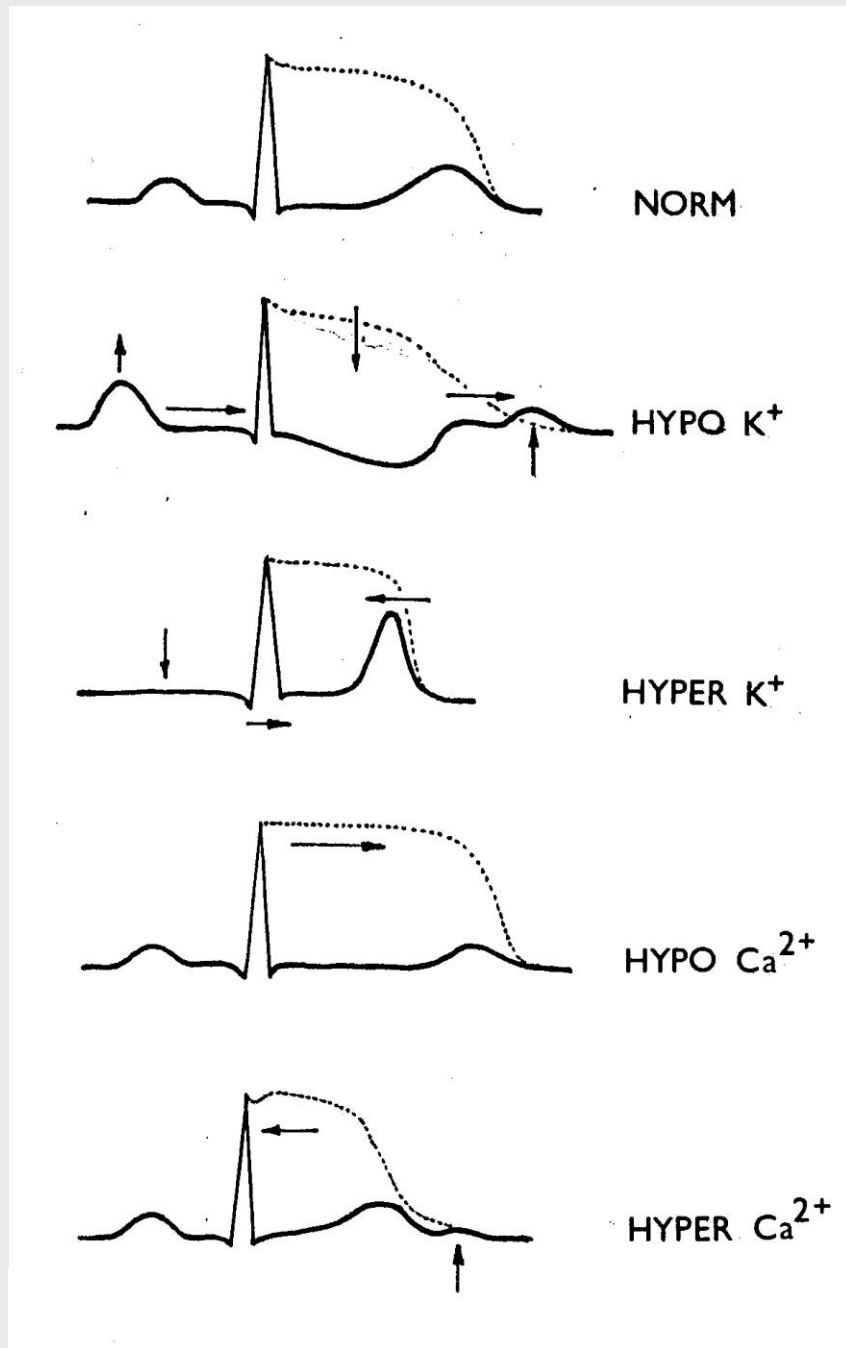
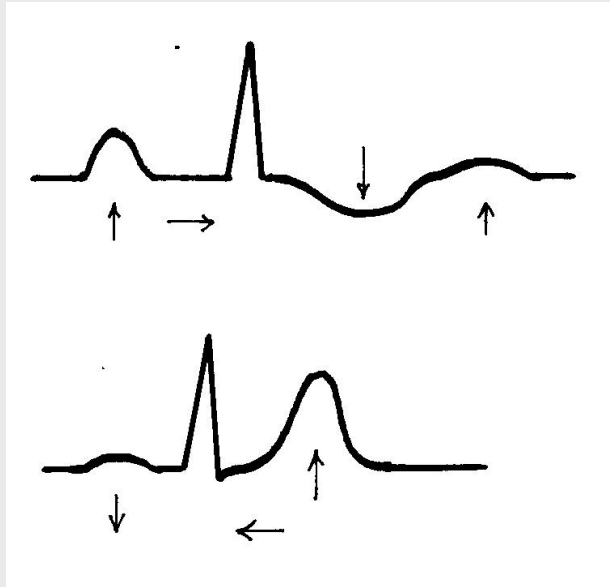

Normální 12-svodový elektrokardiogram

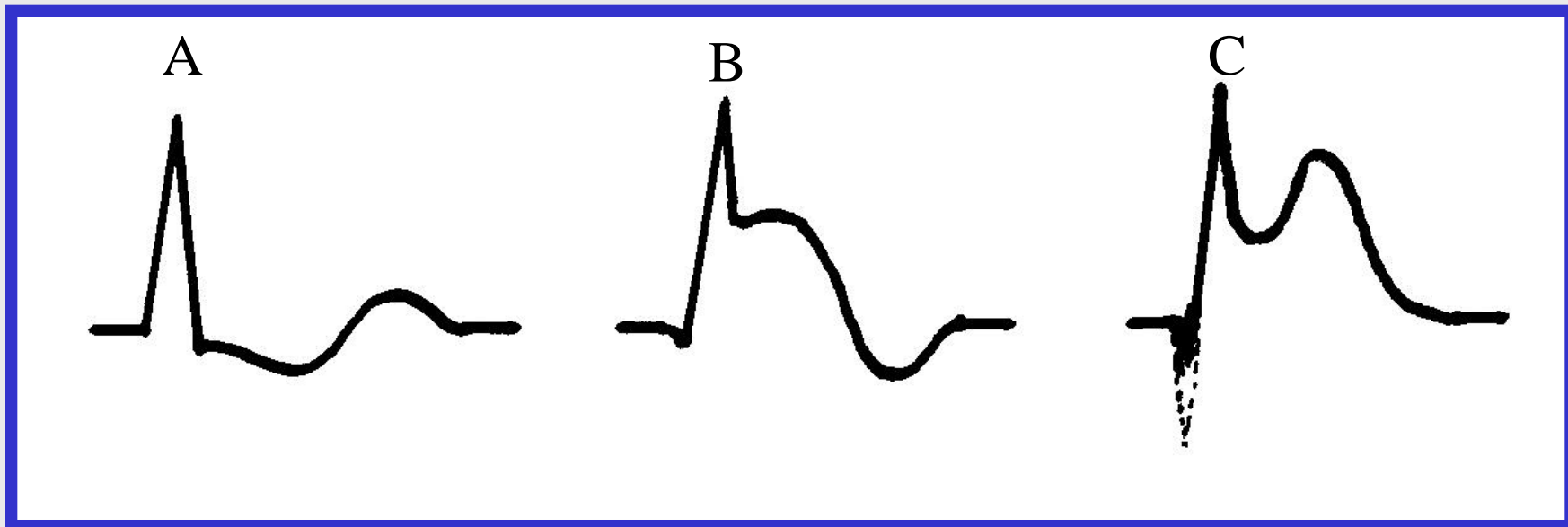

EKG – informace o:

1. Velikosti a pozici srdce (elektrická osa)
2. Místě původu elektrického impulsu (P, QRS)
3. Vedení (P-Q, QRS)
4. Ústupu podráždění (T)
5. Rytmu (P-P, R-R)
6. Alteracích akčního potenciálu (ST, T)

OBRAZ SRDEČNÍ ISCHEMIE

A: námahová angina pectoris

B: akutní non-Q infarkt myokardu

C: akutní Q infarkt myokardu

PORUCHY TVORBY NEBO VEDENÍ VZRUCHU

RYTMUS:

- Pravidelný: (72/min; 60 – 100/min; **vliv věku**)
tachykardie (>100/min; **nenámahová**)
bradykardie (< 60/min; **atletické srdce**)
náhradní rytmy (junktční < 40/min; komorový ~20/min)
- Nepravidelný:
sinusová respirační arytmie (**fyziologická**)
sick sinus syndrom
extrasystoly (ES) jednotlivé, vázané (bigeminie, trigeminie)
sinusové, síňové, junktční, komorové

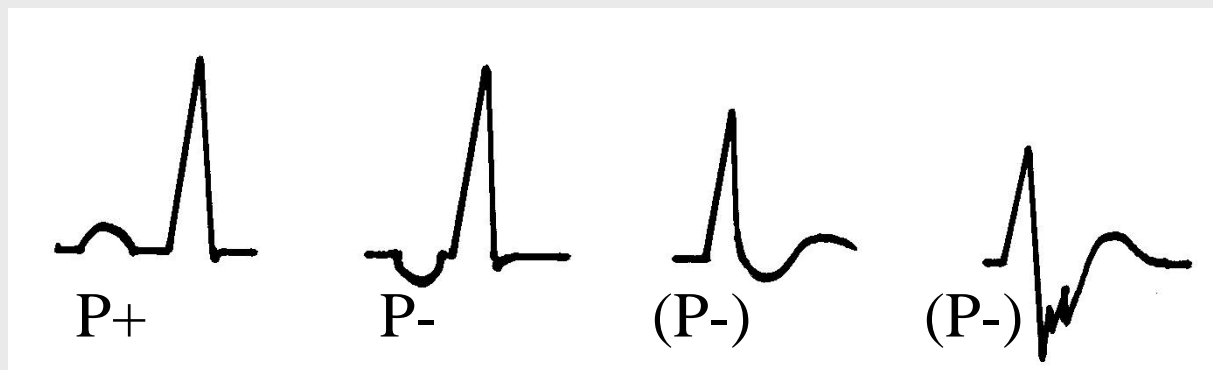
MÍSTO PŮVODU VZRUCHU

SINUS

SÍNĚ

JUNKCE

KOMORY

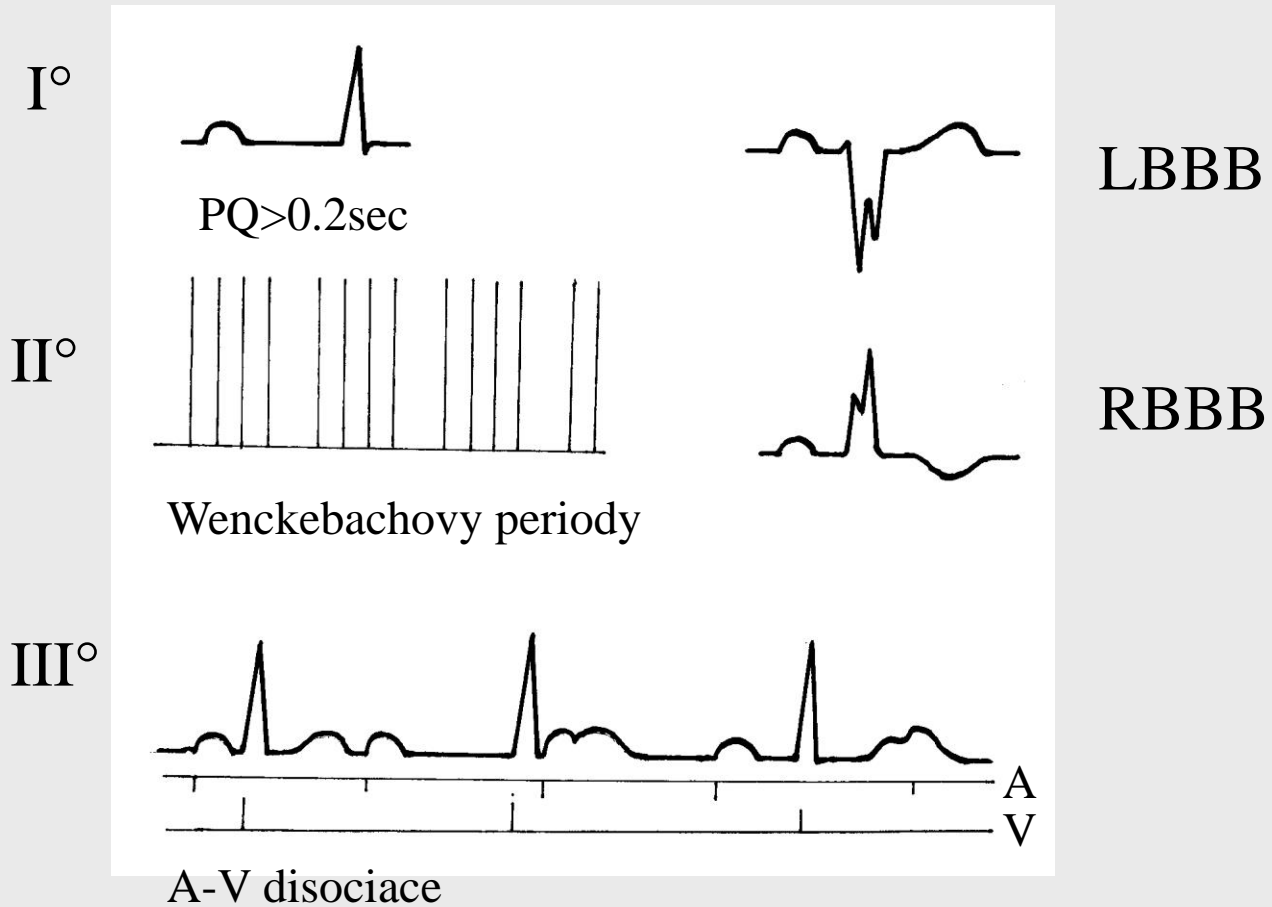
- Polarita vlny P

- Interval PQ (QP)

(normální interval PQ: 0,12 – 0,2 s)

BLOKÁDY

- SICK SINUS SYNDROM
- AV BLOKÁDY

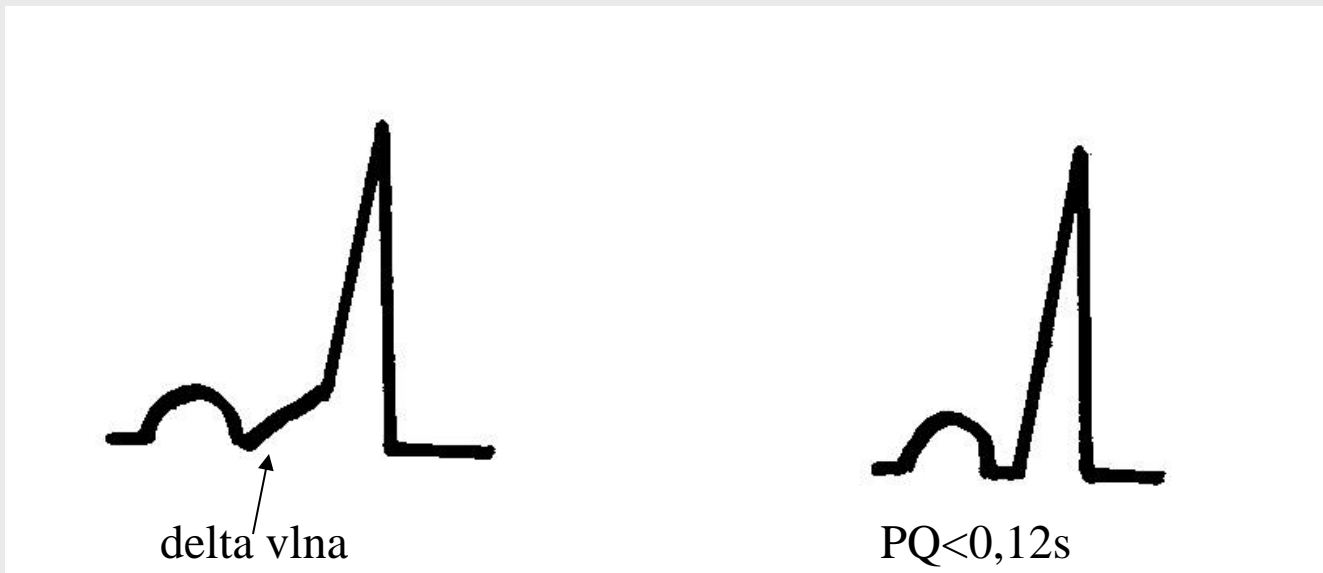
- BLOKÁDA TAWAROVA RAMÉNKA (BBB)

PREEXCITACE

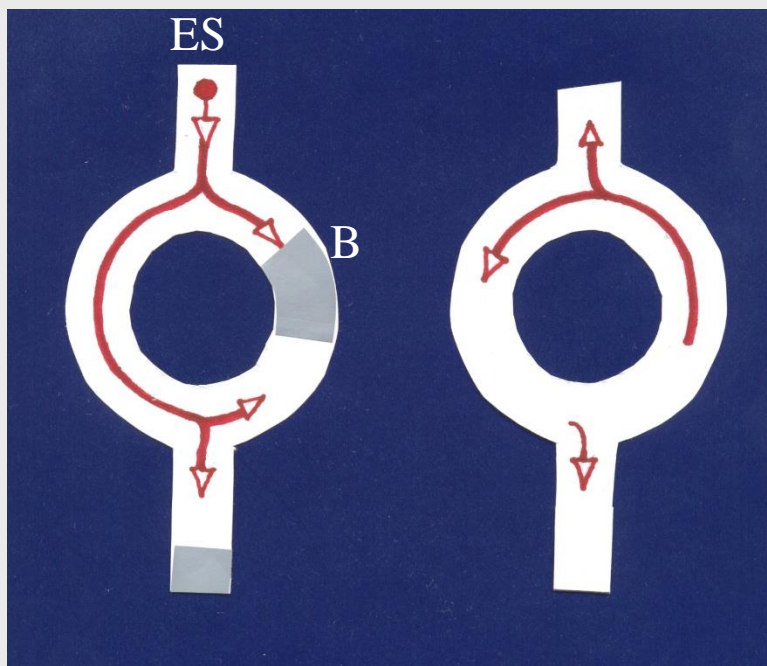
AV uzel je „obcházen“, rychlé vedení

- „krátký nodus“
- Wolf-Parkinson-Whiteův syndrom (WPW) – náchylné k paroxysmální tachykardii – viz. re-entry

REENTRY

Společný mechanismus (paroxysmálních) tachykardií, extrasystol, bigeminií, apod.

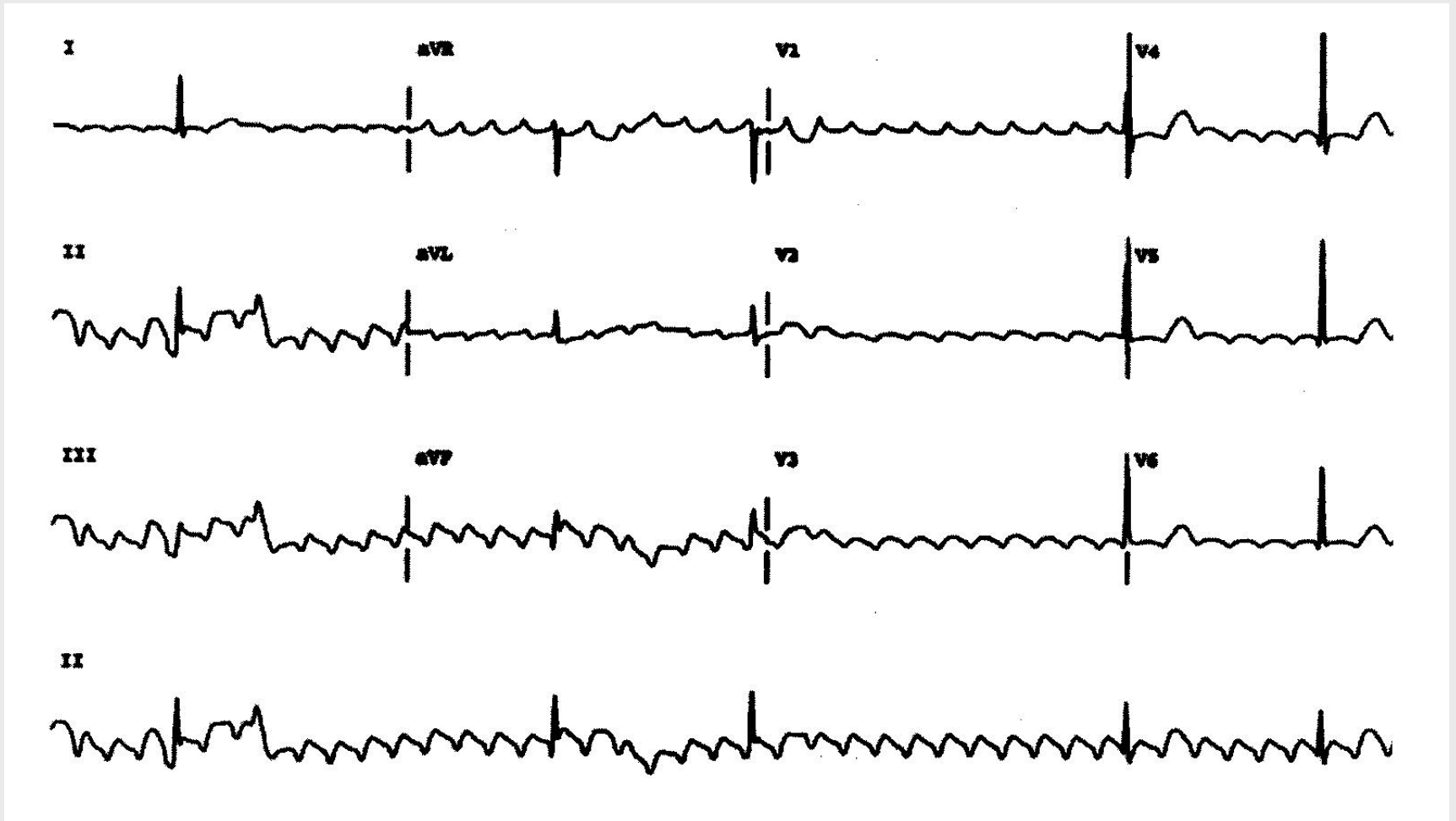
- **Dvojí dráha**
Divergence a konvergence excitačních cest
- **Jednosměrný blok**
  1. Dlouhá refrakterní perioda
  2. Zpomalené vedení
- **Krouživý vzruch**

- Smyčky nejčastěji na úrovni AV junkce
- Determinanty re-entry:
  1. Určitý rozsah (velikost) smyčky
  2. Určité načasování spouštěcí ES

TACHYARYTMIE

- **SINUSOVÁ TACHYKARDIE**
- **PAROXYSMÁLNÍ TACHYKARDIE** (supraventrikulární, komorové)
- **FLUTTER** (>250/min; síňový)
- **FIBRILACE** (>600/min; síňová, komorová; zhroucení elektrické homogeneity)

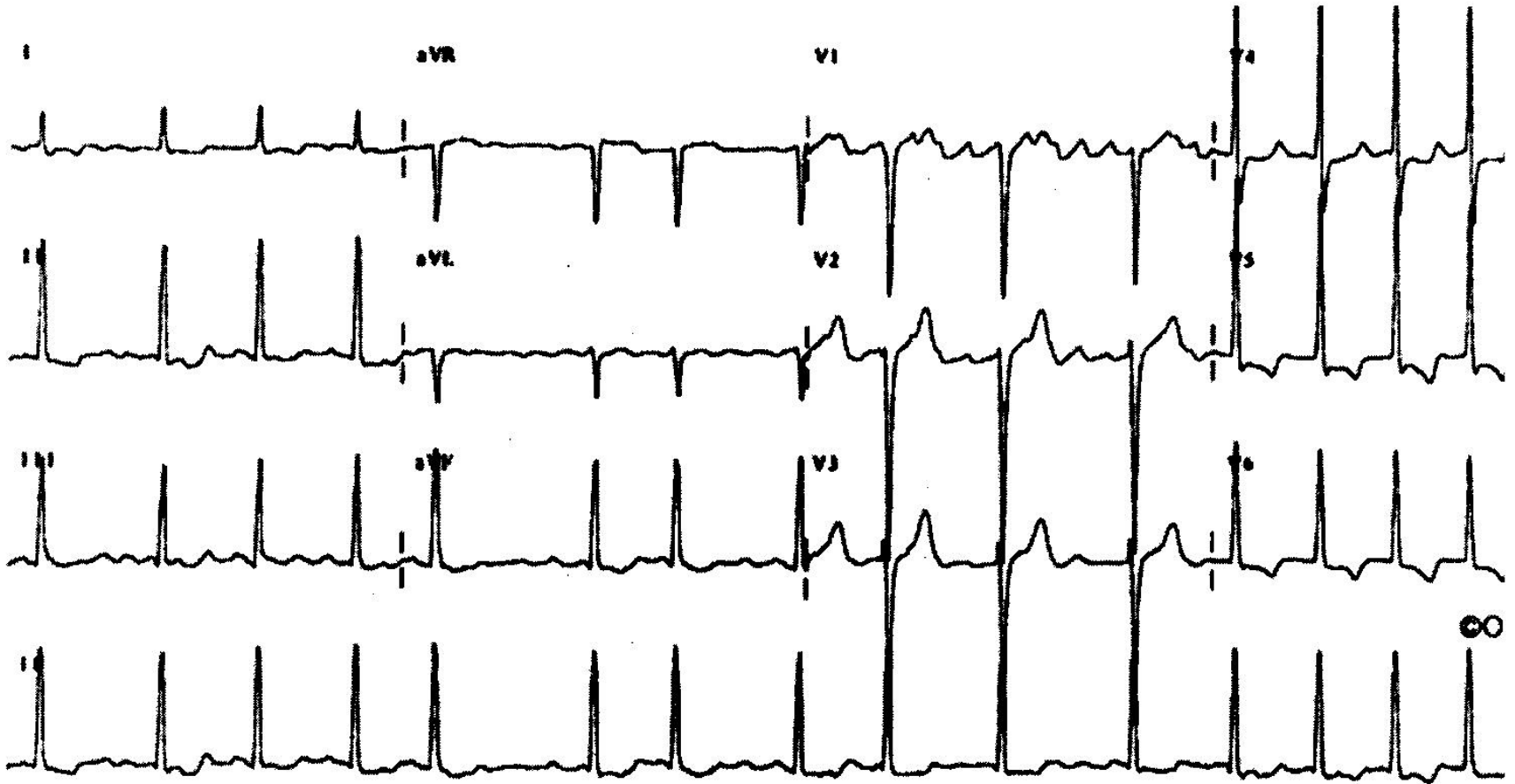
SÍŇOVÝ FLUTTER (kmitání)

Frekvence 250 – 600/min

Síňokomorová blokáda n:1

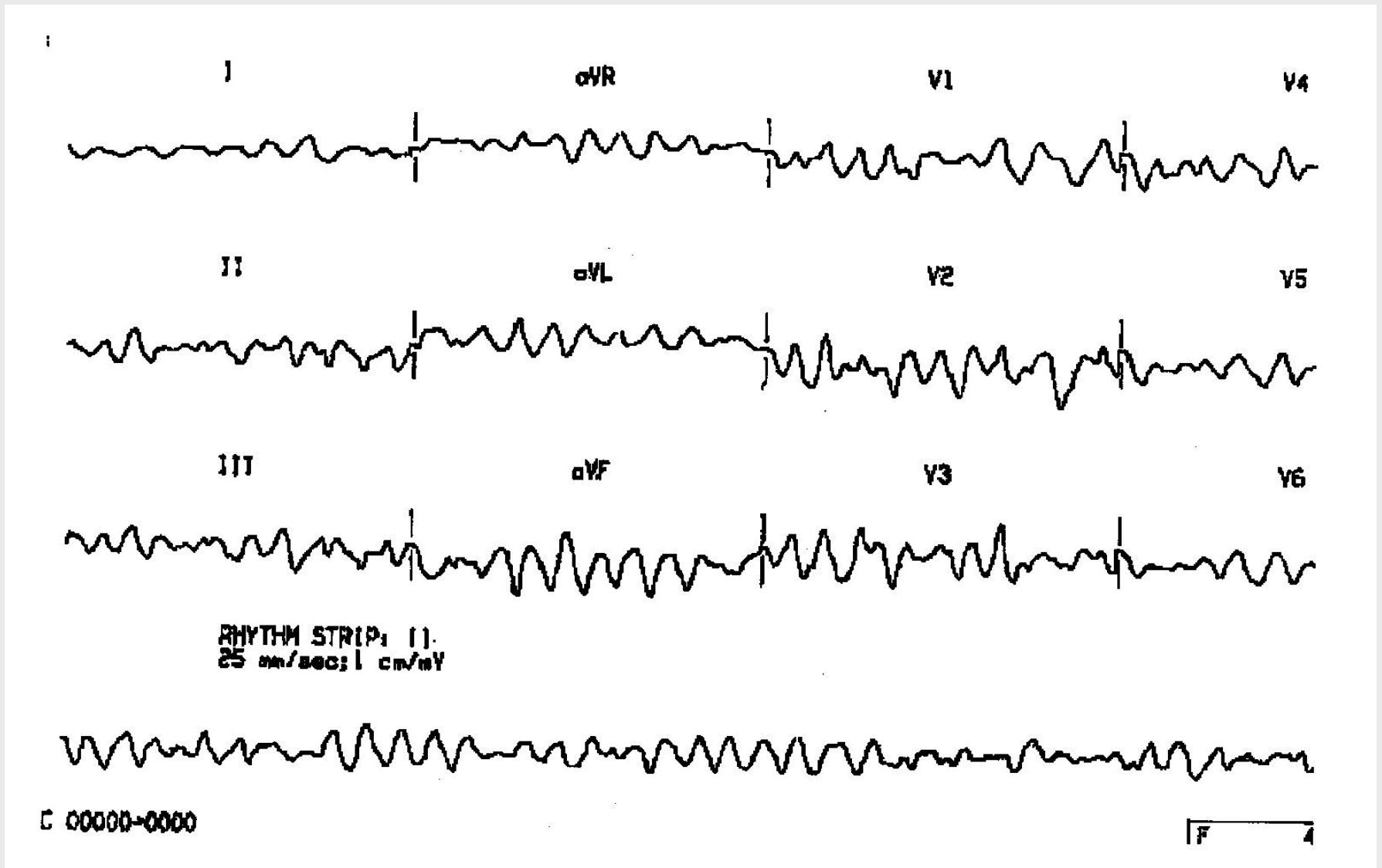
SÍŇOVÁ FIBRILACE (míhání)

Nepravidelný komorový rytmus

+ f-vlnky

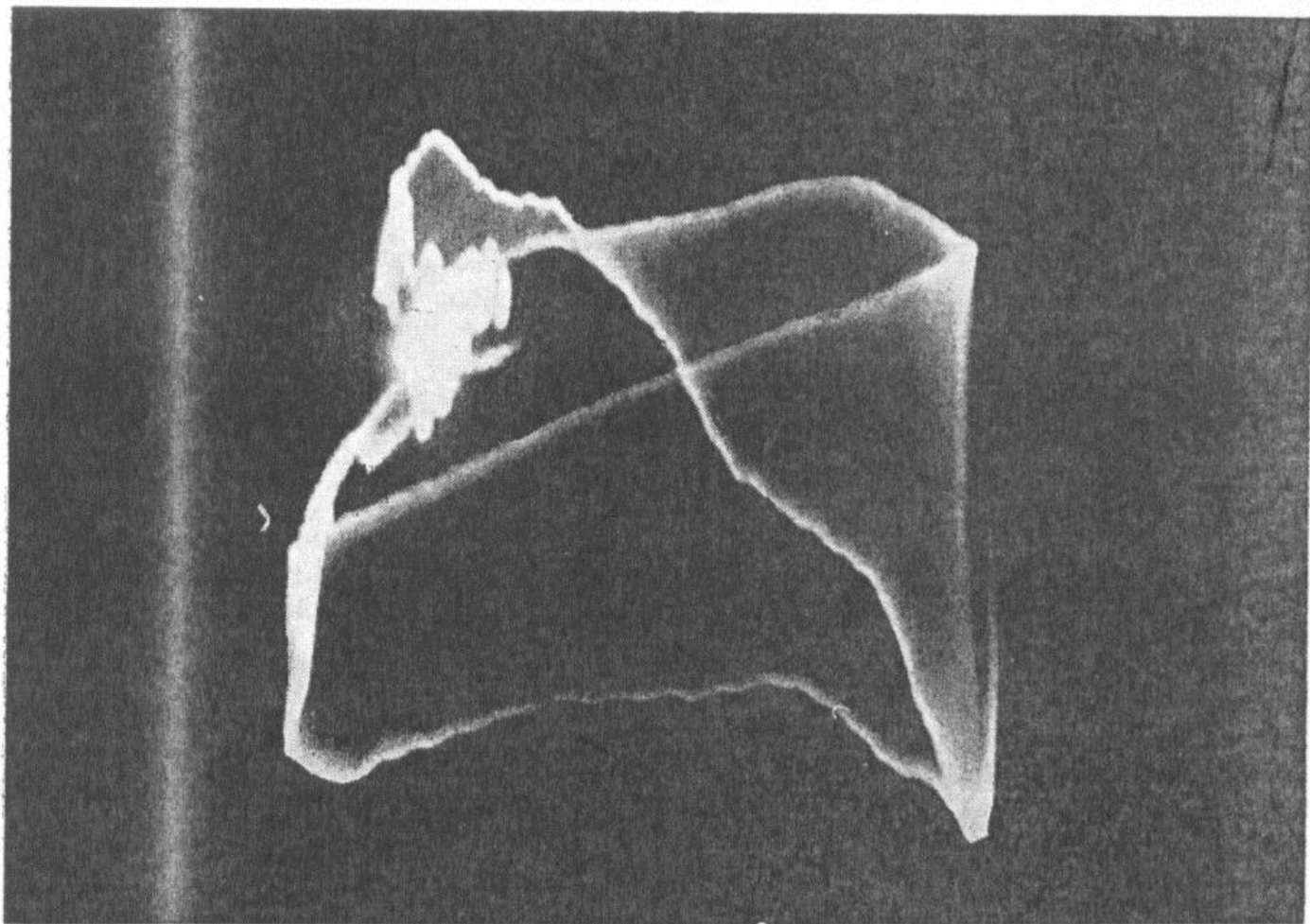
KOMOROVÁ FIBRILACE (míhání)

Frekvence nad 600/min

ANTIARYTMIKA

- BLOKÁTORY Na KANÁLU – prodlužují inaktivaci I_{Na} , tj. refrakteritu, „zruší“ rychlé cesty
- BLOKÁTORY Ca KANÁLU – „zruší“ rychlé cesty
- BLOKÁTORY K KANÁLU – prodlužují refrakterní periodu
- β -SYMPATOLYTIKA – zpomalují srdeční frekvenci

V. Spaciokardiogram zdravého člověka.